

UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA PRÁCE

Téma práce : Účastenství

Autor : Filip Kotrnoch

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Vladimír Pelc, Ph.D.

Oponent: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

Rozsah práce: 53 stran

Datum odevzdání práce: 9. 11. 2020

1. Charakteristika tématu: *Téma účastenství patří ke klasickým, trvale aktuálním tématům trestního práva hmotného. Jde o téma intelektuálně náročné, k jehož zvládnutí nepostačí metoda pouhé deskripce. Diplomant se musí velmi dobře orientovat v celém systému trestního práva a znát i historické a právně filozofické souvislosti. Vysoké nároky klade tento úkol na jazykové, stylistické i argumentační schopnosti kandidáta. Po stránce pramenů nelze přehlédnout, že starší klasická zpracování této látky jsou obtížně dostupná, což samozřejmě platí dvojnásob během epidemické situace.*

2. Hodnocení po formální a obsahové stránce:

Struktura diplomové práce je dostatečně logická a přehledná. Jde vlastně o část obecného výkladu a část věnovanou vybraným speciálním otázkám. Autor nejprve osvětluje základní dogmatické pojmy pro oblast trestné součinnosti (pachatel, nepřímý pachatel, spolupachatel). Dále podává výklad k principům a formám účastenství dle úpravy platné v ČR. Podrobně se zabývá obecnými podmínkami účastenství, včetně požadavku akcesority, otázek subjektivní stránky a příčinného vztahu mezi jednáním účastníka a trestným činem hlavního pachatele. Stručný výklad je věnován také otázce trestání účastníků nebo zániku trestnosti účastenství. Ve formě samostatných diskurzů autor pojednal o tématu organizované skupiny a organizované zločinecké skupiny.

Z hlediska přístupu zákonodárce diplomant přebírá Solnařem popularizované rozlišování mezi monistickým a dualistickým systémem. Dualistický přístup vychází z restriktivního pojetí pachatele, kterého chápe výhradně jako osobu, jež naplnila znaky skutkové podstaty trestného činu. Trestní odpovědnost za společensky škodlivá jednání, při nichž účastník znaky skutkové podstaty nenaplní, musí být v pozitivním právu ošetřena výslovným ustanovením. Autor správně poukazuje na historickou souvislost s pojetím účastenství ve francouzském Code pénal z roku 1810, který rozlišil účastenství od pachatelství a stanovil návod a pomoc jako formy účastenství. Závislost trestní odpovědnosti účastníka na odpovědnosti hlavního pachatele je obsahem tzv. zásady akcesority.

Diplomant kritizuje přísnou zásadu akcesority v české právní úpravě, která pro trestní odpovědnost účastníka vyžaduje trestně odpovědného pachatele, který se o spáchání trestného činu alespoň pokusí. Diplomant hledá původ této zásady v inspiraci sovětským právem v 60. letech 20. stol. Důsledky přísné akcesority se diplomant zabývá v kvalitativní a kvantitativní rovině. Posluchač spatřuje úskalí mimo jiné v tom, že pokus účastenství je postihován podle

ustanovení o přípravě k trestnému činu. Podobně autor kritizuje institut organizátorství, a to s ohledem na zřetele komparativní i systematické. Zdůrazňuje nesmyslnost úpravy, podle níž je organizátor strůjcem trestné činnosti a současně zůstává jeho trestní odpovědnost závislá na odpovědnosti hlavního pachatele. Autor se přimlouvá za podřazení případů organizátorství pod pachatelství (srov. i úpravu nepřímého pachatelství).

Předložená práce představuje stručný, ale srozumitelně a zasvěceně sepsaný úvod do jedné z nejobtížnějších otázek trestní odpovědnosti. Je patrné, že se autor věnoval náročnému tématu jisté úsilí a dokázal vytvořit zrale a uceleně působící odborný text. Zejména stylistická a argumentační stránka práce je velmi dobrá. Určitý problém spatřuji v poměrně omezeném okruhu pramenů, z nichž diplomant čerpal. Díky tomu má práce místy kompilační ráz, příliš poplatný učebnicím a příručkám. I když zohledníme omezené možnosti řešerů v knihovnách během epidemie Covid-19, bylo jistě možné zahrnout například více kasuistik čerpaných z judikatury, které by mohly jednotlivé trestněprávní konstelace blíže ilustrovat. Snad se také nabízela možnost čerpat ze zahraničních pramenů dostupných v síti Internet. Práce např. obsahuje velmi zajímavě pojatý exkurs o policejní provokaci, kde však autor reflektuje pouze starší judikáty ESLP a ÚSČR.

Na druhé straně je zřejmé, že jde o dílo pečlivého kandidáta, který složité otázky účastenství promýšlel a dospěl k vlastním postřehům a návrhům. Po formální stránce se posuzovaná práce drží předepsaných norem.

3. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Může se tzv. organizovaná skupina skládat z jednoho pachatele a dvou účastníků?

Je nutnou podmínkou organizátorství vytvoření tzv. organizované skupiny?

Co když hlavní pachatel neví o existenci organizátora?

Co když někdo jen inicioval či zprostředkoval dohodu dvou jiných osob o společném spáchání trestného činu?

4. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

5. Navržený klasifikační stupeň: 2 (velmi dobře)

V Praze dne 12. ledna 2021

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

oponent diplomové práce